

Տարեկան գինը 10 ռուբլի, կես տարվանը
6 ռուբլի.
Առանձին համարները ԱՄՆՆ ՏԵՂ 5 ԿՕՊ.
Թիֆլիսում գրվում են խմբագրության մէջ.
Մեր հասցէն՝ Тифлисъ, редакция «Мшакъ»
Базарная ул. д. Тамашева № 16.
Կամ Тифлисъ, Редакция «Мшакъ».
Տէլէֆօն № 253.

ՄԵԼԱԿ

Հ Ր Մ Ն Ն Ո Ւ Ր Գ Ր Ի Գ Ո Ր Ա Ր Ծ Ր Ո Ւ Ն Ի

Խմբագրությանը բաց է առաւօտեան 10—2
(բացի կիրակի և տոն օրերէն).
Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լիզով
Յայտարարութիւնները համար վճարում են
իւրաքանչիւր տողաւորին 10 Կօպէկ.
Տէլէֆօն № 253.

„ԻԺԱՆԷ“ ԸՆԿ. ՃԱԶԱՐԱՆ

Ամենալաւ տեղը բաղադրում, ուր գտնվում են հսկայ ծառեր: Առանձին պովիլիոն, մեծ աւազաններ և զարդաներ:
Ընդունվում են պատուէրներ ճաշի և պիւրէիների համար: Ցերեկվայ ժամը 2-ից մինչև 4-ը և երեկոյան ժամը 9-ից մինչև
2-ը գինեկովայ նուազում է օպէրային երաժշտական Պալիսի Ս-ի ղեկավարութեամբ:

ՃԱԶ.— 2 սենակ կերակուր՝ 60 կօպ., 3 սենակ՝ 80 կօպ., 4 սենակ՝ 1 ռուբլ.

Գ Ն Ե Ր Ը Չ Ա Փ Ա Ռ Ի Ն

Ա յ գ ո ռ մ ո ռ տ ք ը ծ ը ի է

(ա. օ.)

(առ.)

546.

5—5

Թ Ա Տ Ր Օ Ն

ՍՈՒԼԷՆ-ԷԼԵՔՏՐԻԿ

Իւնկերսի ուսումնարանի գանդակ

Շոգերի սաստիկաւոր պատճառով պատկերները ցուցադրվելու են

Բ Ս Ց Օ Գ Ե Ն Ս Ս Տ Ե Ղ Ո Ւ Մ

Այսօր Թիֆլիսի համար առանձնապէս հետաքրքրաշարժ նոր ծրագիր: Միակը, մեր ձեռ-
քի տակ գտնվող պատկերներ:

Կամոսիկոս Իսմիրյանի ղեկավարմամբ Թիֆլիսում, նոյնպէս և Հայոց Սեմինարիայի ճիմարկոմիտեի
Թիֆլիսում Կամոսիկոսի ներկայութեամբ Էլեքտրիկ լույսի ցուցադրումը երևում են
հանդիսին ներկայ եղող անձինք: Հանդիսականները իւրաքանչիւրը, որ ներկայ է եղել
գիմարտութեամբ և ինքնակրթութեամբ՝ կը տեսնէ իրան էկրանի վրայ (նկարները դուրս
են եկել շատ անգամ, էկրանի վրայ պարզապէս երևում են բոլոր բարձրաստիճան անձինքը):

Բացի դրանց, ցուց կը տրվին

«Մովաբալէի գնալը», «Փաթիլիկի Գառնապետի ծովածոցում», «Կօթիկի միջոցով վերադարձը»,
«Մուս հայելու մէջ», «Տիկիկի» (նկարով) պարիզեան օպերայի պարուհու մասնակցութեամբ,
«Գուրաշիկի ճանապարհորդութիւնը»: Բոլոր նկարներն էլ մրցութեանը վեր են:
651. 1—1

ՊԱՏԱՌՆԵՐ

(ՕԵՕՄ)

ԷՐԲ. ՏԱՐԵՊՈԼԻ

Փարբիկայի

Գտնվում է Կայսրութեան բոլոր

մեծ քաղաքներում:

Բաժանմունքը Թիֆլիսում— Գօլթիմ-
սիկ պր., 21, Արտիստ. Ընկ. շինութ.

Գինեղ ֆարբիկային են:

(2. Կ.) ա. 197. 25—19

ՀԱՄԱԿՐԵՒԻ ԵՐԵՎԱՆԻ

Մեր խոստացել էինք խօսել գա-
ւադական գործունէութեան երկու կոր
արտադրութիւնների մասին:

Այդ անուամբ ենք այսօր:

Մեր խօսքը այն երկու նոր երե-
ւոյթի մասին է, որոնք տեղի ունեցան
այս ամսու Փարբիկայի շրջանում:

Մնացել կիրակի, յուրիս Ծ-ին, Մեծ-
Դարաքիւսայի գիւղացիները այնտեղ
գտնվող ամբողջական ինտերիւրին

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ԱՊՍՏՈՐ ԲԱՆԻՐԱԿ

(10-ամսայ կոնսերվ ընդհանուր նկարագիրը)

(X*)

Վերջապէս, օգոստ. 6-ին ժամանեց շահագէ
էյն-ուլ-Դօվլէն: Չորս օր յետոյ եկաւ և Սի-
ֆէհաբը, իսկ 15-ին նրանց միացաւ Փար-
ման-Փարմանը, և բոլորը միասին բանակե-
ցին Սահապ-Դիւանի ընդարձակ այգում:
Նրանց զօրքերի և ընդհանրութեան մասին
սկզբում առասպելական թիւեր էին տաւոմ.
բայց յետագայում պարզվեց, որ ամպանների
1/8 մասը հազի կար: Այսպէս էյն-ուլ-
Դօվլէն իր հետ բերել էր 100 հօզակ և
մօտ 500 հետակակ սարքաղ. Սիֆէհաբը,
100 հօզակ և 300 շահաօվան ձիւտերներ:
Փարման-Փարմանը՝ 200 ձիւտերներ, ըն-
դամներ 700, ձիւտեր և 500 հետակակ. և
Եթէ զորս վրա աւելացնենք Բահմ խանի
500 և Չաղդանի 200 ձիւտերները, կը ստա-
նանք 1400 ձիւտեր և 500 հետակակ: Իրանց
պիտի միացան և Սուլայ-Նիզամի ու Դա-
վաշ-Սուրբաթ թաղերի հետակակները, թը-
ւով 2000 հօզի, և ընդհանուր թիւը կը
լինի կառավարութեան կողմից 1400 ձիւ-
տեր և 2500 հետակակ: Թիւերսով Այն ինչ
սկիզբներում այդ թիւը հասցնում էին
25,000 զօրքի 16 թիւաւորութիւն:
էյն-ուլ-Դօվլէն կառավարութեան կողմից
նշանակված էր Արտադրական նահան-
գապետ: Քաղաքի հիւպատոսներն ու պաշ-
տէրներն էլ իրար հետ միասին:

ամենախելոս նրա հանկու երկրորդ օրը
այցելութեան գնացել, և ի հարկէ խառն-
ցութեան տոնացը քաղաքի դուրսէն էր:
Նա մանրամասն տեղեկութիւններ տալա-
րով հիւպատոսներ և պաշտօնականներ մի-
ջողով առաջադրեց յիսուսականներին և
անշուստներին, որ զգնեցին ցած գնին,
կուրսը դարձրին, և նա ինքը սրպէս նա-
հանգապետ մտնէ քաղաք և արաքարա-
պետութեամբ պատժէ յանցաւոր կողմերին:
Իսկ ինչ վերաբերում է մէջլիսին՝ նա ասել
է, որ՝ ըստ շահի հրամանի՝ երեք ամիսը
լրանալուց յետոյ նոր ընտրութիւններ կը
լինեն և մէջլիսը կը բացվի: Այնպէս որ
այդ կուրսերը, որ արդէն արհեստագործեան
են հասել, անմիտ են և ապարդիւն. նրանք
հաւանականաբար արգելք կը հանդիսանան
ապագայ մէջլիսի բացման:

էյն-ուլ-Դօվլէն արդէն յայտնի էին
Թարիկի սահմանադրականների յայտա-
նակները. բայց նա յօռտեսն էր դէպի այդ
լաճների ստուգութիւնը և կամենում էր
իր ներկայութեամբ մեր անգամ փորձել և
հաւատարմ ստուգութեան նա մի կողմից վա-
րդութեան միջնորդը, բայց միւս կողմից իր
զօրքերի կարեւոր ոյժերը ներս էր մտցնում
միապետական թաղերը մի փորձ անելու և
համոզվելու իր լաճներին: Այնպէս որ օ-
գոստոսի 15-ին նա կազմակերպեց շատե-
րի ասելով իր անմիջական մասնակցու-
թեամբ մի անգ Կուրս օրը վերջացաւ
միապետականների շարապար պարտութեամբ
և մօտ 150 զոհերով: Կուրսերի կենտրոնը

կազմում էին նորիկ շահաօվանները, որոնք
յայտնի են իրանց լաւ կուրսով և քաջու-
թեամբ: Այդ օրը նրանք, 80—90 հօզի
զօր տալով, հեռացան Կուրս քաղաքի յուսա-
հատ և հիւսիս-արևմուտք: Էյն-ուլ-Դօվլէն,
ինչպէս կասեն, իրողութիւնը իր կաշու
կիւր փորձելով գրաւոր գինեց անշուստներ
և առաջադրեց իրան ներկայանալ մի պատ-
գամաւորութեամբ, որի հետ նա դէմ առ դէմ
խօսելով կը քաջատրի, և կը վերադառնա թիւ-
րեմացութիւնները և հաշտութեան պայման-
ներ կնքելով, կը դադարէ եղբայրական
կուրսը, երկրից կը խաղաղվի, ճանապարհ-
ները կը բացվեն ու ժողովուրդը կապալի
սովի ճանիւրից: Այդ առաջադրել ուրախու-
թեամբ ընդունեց անշուստներ և իր միջից
ընտրելով վեց հօզի խելացի և բանիմաց
մարդիկ, որոնց հիւպատոսի երաշխաւո-
րութեամբ և նրա կողմնակի ուղեկցու-
թեամբ ճանապարհեց էյն-ուլ-Դօվլէն
մօտ: Այդ եղաւ օգոստոսի 21-ին:

Պատգամաւորութեան գլխաւոր խօսող-
ները նորեն քաղաքագլուխ Իշլար Դօվ-
լէն և յայտնի պարսկազէտ Շէրիֆ-Պաշէն
էին, որոնց յանձնարարած էր աներկիւղ
սրտով պարզաբանել իրերի դրութիւնը
միջնորդի ղեկավարութեան այն հանգամանքի
վրայ, թէ ինչպէս թագաւորը բազմիցս ան-
գամ զրօն է իր ուխտը և կորցրել իր հա-
ւաքը ժողովուրդի աչքում և այլն և այլն:

Եւ պէտք է խոստովանեմ՝ պատգամա-
ւորները մեծ արեւութեամբ և աներկիւղ ա-
ռաջ տարան իրանց ստանձնած ծանր պաշ-
տօնը: Շէրիֆ-Պաշէն, որի հասկացողութեան
և ընդունակութեան վրայ հիացել էր էյն-

ուլ-Դօվլէն, ներկայացնելով պարսից յե-
գափութեան շարժառիթները և օրինակ-
ներ բերելով առաջադէմ ազգերի կեանքից՝
խիստ ընդառնադիր էին ներթափել շա-
հի քաղաքականութեանը և բռնած ընթացքը
իր ժողովուրդի վերաբերելու:

Բայովը հաշտութեան պայմաններին,
թող տուէր յայտնի ձեռք բարձրութեան, որ
անշուստներ պահանջ մեծ չէ և ոչ էլ ան-
կարելի. անշուստներ առաջադրում է ձեռք
իր նորեն տրեւ և սիրեցող նահանգապե-
տին, հետեւեալ. աքաբուր Միւր-Հաշիմին
և Միւրզա Հասան աղային: Որոնք այն
այս բոլոր շարքերի պատճառը. պաշտօ-
նանկ անել Սուլայ-Նիզամին, նոյնպէս պաշ-
տօնանկ անել և ամենախիստ պատժի են-
թաւորել անգամը համարձակվում է գնիլ
ղեկչի նրա ընտանեկան պատւին... Երբ
Եթալմիշ ժողովարանը, որտեղ նիւթվեց
և շարունակվում է չար գիտաւորութիւնը
այս եղբայրական կուրսերի, իսկ ձեռք ըն-
դունում է մանկ ընդառն և կառավարել եր-
կրքը սահմանադրական օրէնքներով: Այս այս է
անշուստների երդեալ որոշումը, որի կրտսե-
րագոյն անգամը համարձակվում է գնիլ
այն՝ ձեռք հայեցողութեան առաջ:

Պատմում են, որ էյն-ուլ-Դօվլէն, յաբը-
տակված Շէրիֆ-Պաշէնի աներկիւղութեամբ
և հնարած նրա խելացի խօսքերով, խնդրել
է, որ մի երկու օր մնայ իր մօտ որպէս խօ-
սաւորութեան ընկեր: Սակայն անվերջ պատ-
գամաւորը մեծօրէն է այդ պատիւը, առաք-
ելով որ ժամ առաջ նրան աղաւթում են:

ճանապարհ գնելով պատգամաւորներին,
էյն-ուլ-Դօվլէն խոստացել էր, որ փողը և
Եթ նա կուրսերէ իր գրաւոր պատաւա-
նը: Պատգամաւորները ողջունելով վերա-
դարձել են նոյն կողակների հովանաւորու-
թեամբ:

Անշուստների պատգամաւորութեան մեկ-
նումից անմիջապէս յետոյ, ասում են, պե-
տութեան 3 առաջնակարգ իշխանապետները՝
էյն-ուլ-Դօվլէն, Փարման-Փարմանը և Նա-
սիր-Սալթանէն 3 ժամ զարդանիւղ-գնալի
խորհուրդ են ունեցել, և երեքը էլ համա-
րեա եկել այն եղբայրականութեան, որ ժողո-
ւրդի պահանջը այնքան էլ անիրաւացի
չէ, որ շահ իր վերջին ընթացքով անաւ-
րաք էր դէպի մէջլիսն ու ժողովուրդի պա-
հանջը: Ասում են, որ ընդհ. պատգամա-
ւոր Նասիր-Սալթանէն այդ օրն իրան ցոյց
է տուել բոլորովին ժողովուրդական արդար
պահանջների կուսակցի և ինչ որ սահմա-
րեալ է առաջ բերել երկու հօզը ներկայա-
ցուցիչների մէջ. իսկ պրինց Գարաբա-
մանը պահպանել է չէղը դիւր, առաքելով
որ ինքը շուտով պիտի թէնքան ճանապարհ-
վի որպէս Սպահանի նահանգապետ, հե-
տեւապէս ինքն իրան իրաւունք չէ համա-
րում խառնվել մի գործի, որին չէ հրա-
մայլած մասնակցել: Այդ ճակատագրական
խորհրդակցութիւնը ցրվել է դժգոհութեամբ
և մտաւորանքով: Նախ և նախ ծառայել էյն-
ուլ-Դօվլէն, որը նոյն օրը և Եթ մի ըն-
դարձակ հետապիւր է տուել շահին՝ ներկա-
յացնելով իրերի դրութիւնը, պատգամա-
ւորները պահանջ և Նասիր-Սալթանէն
համակրութիւնը դէպի ժողովուրդի պահանջը...

Ահա այսպիսի լաւ հետեանք ունեցաւ մեր
քաղաքի անսպասելի խուզարկութիւնը: Ոչ
հո, չէ ձեռնակալմած:

